

Rozwój drobnej przedsiębiorczości na Białorusi i cechy jej układu przestrzennego

Small business development in Belarus and characteristics of its spatial system

Ivan Pirozhnik

Akademia Pomorska w Słupsku

Dynamika ogólnej liczby małych i średnich zakładów i firm charakteryzuje się stałym wzrostem. W końcu 2014 roku w kraju działało 114,2 tys. małych i średnich przedsiębiorstw (na 1000 mieszkańców przypada 12 MŚP). Liberalizacja działalności gospodarczej doprowadziła do znacznego wzrostu liczby małych i średnich przedsiębiorstw: w latach 2006-2010, kiedy średnioroczny wzrost liczby małych przedsiębiorstw wyniósł 21% (154% w ciągu pięciu lat). W latach 2011-2014 średnioroczny wzrost kształtował się na poziomie około 33%. Pod koniec 2014 roku w kraju zarejestrowano ponad 114,2 tys. małych i średnich przedsiębiorstw, w tym 99,4 tys. mikroprzedsiębiorstw (87%), 12,4 tys. małych (11%) i 2,4 tys. (2%) średnich. Struktura własności MSP jest zdominowana przez przedsiębiorstwa prywatne (93,5%), udział zagranicznych stanowi 5%, a państwowych tylko 1,5%. Jednak, mimo szybkiego wzrostu małych i średnich przedsiębiorstw, ich udział w gospodarce nie jest jeszcze decydujący. MŚP produkują około 25% krajowego PKB i zatrudniają 28% ogółu pracowników, kumulują 37% przychodów ze sprzedaży produkcji i usług oraz 41,5% eksportu. Cechą charakterystyczną rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw na Białorusi jest zdominowanie ich struktury rodzajowej głównie przez sektor usług (72,3%), który jest zdominowany przez sektor handlu (39%), zarządzanie nieruchomościami oraz dzierżawa (13%), usługi transportowe (12%). Sektor przemysłu i budownictwa stanowi 23,8% wszystkich małych i średnich przedsiębiorstw oraz sektor rolnictwa, leśnictwa i rybołówstwa (3,9%). Liczba indywidualnych prywatnych przedsiębiorców w 2014 roku przekroczyła 248,9 tysięcy osób, w ich strukturze rodzajowej występuje większy udział sektora usług (85%, w tym - handel 44%, operacji z nieruchomościami i wynajem - 20%, transport - 14%), udział sektora przemysłu stanowi 14,4%, a rolnictwa - 0,6%.

W układach przestrzennej lokalizacji małych i średnich przedsiębiorstw, dla krajów przechodzących okres transformacji gospodarczej, charakterystyczną cechą struktury przestrzennej jest jej zdominowanie przez stolicy i regiony centralne. Tak stołeczna aglomeracja Mińska ma dominujący udział w ogólnej liczbie małych i średnich przedsiębiorstw (37,2%) oraz liczby prywatnych przedsiębiorców indywidualnych (28,3%). Wynika to z faktu, że stolica ma rozwiniętą infrastrukturę przemysłową i społeczną, koncentruje na swoim terytorium zakłady produkcyjne i wykwalifikowany personel, ludność ma wyższy popyt konsumpcyjny. Stolica Mińsk i centralny obwód miński ma najwyższy potencjał małych i średnich przedsiębiorstw (na 1 tys. ludności czynnej zawodowo przypada 39 przedsiębiorstw w Mińsku, 31 - w obwodzie, przy średnim wskaźniku 25 na Białorusi). Drugą grupę koncentracji MŚP tworzą obwody homelski (9,2%) oraz brzeski (9,7%), w pozostałych trzech obwodach (grodzieński, witebski, mohylewski) udział w liczbie MŚP stanowi 8-9% w każdym. Znaczącą rolę MSP w tworzeniu regionalnego PKB można odznaczyć tylko w Mińsku (9,3%) i obwodzie mińskim (4,3%), w pozostałych pięciu obwodach ich udział nie przekracza 1,4-2,1%.

Organizatorzy / Organisers:

Zakład Przedsiębiorczości
i Gospodarki Przestrzennej
Instytut Geografii
Uniwersytet Pedagogiczny
w Krakowie

Komisja Geografii Przemysłu
Polskiego Towarzystwa
Geograficznego

Fundacja „Edukacja
dla Społeczeństwa”
w Warszawie

Wydawnictwo
„Nowa Era”